

LUYỆN TẬP VỀ CÁCH SỬA CHỮA VĂN BẢN

(1 tiết)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

- Nhận thức được rằng viết là một việc rất nghiêm túc ; để có một văn bản tốt, phải sửa chữa rất công phu.
- Biết vận dụng nhận thức đó vào việc tạo lập văn bản.

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LƯU Ý

Thông thường, di chúc (còn gọi là chúc thư) là một loại văn bản thuộc phong cách ngôn ngữ sinh hoạt.

Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh thì khác. Đây là một văn kiện chính trị, là một văn bản thuộc phong cách ngôn ngữ chính luận.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. GV hướng dẫn HS làm bài tập theo trình tự trong SGK.

2. Gợi ý giải bài tập

Bài tập 1

– Chủ tịch Hồ Chí Minh là người thường xuyên có ý thức sửa chữa văn bản để nâng cao hiệu quả biểu đạt. Bản *Di chúc* của Hồ Chí Minh đã được chính Người sửa lại nhiều lần. GV gợi cho HS nhận xét rằng nếu không sửa thì đấy đã là một bản thảo tốt ; sửa là cốt để cho bản thảo tốt hơn, hay hơn, hoàn hảo hơn.

– Sau đây là những chỗ sửa cụ thể :

(1) "*dù phải kinh qua gian khổ, hi sinh nhiều hơn nữa, song*" là sự bổ sung về ý, rằng thắng lợi hoàn toàn của cuộc chống Mĩ, cứu nước được khẳng định trong hoàn cảnh đã tính đến những gian khổ, hi sinh có thể nhiều hơn.

(2) Thay *thăm hỏi* bằng *chúc mừng* vừa hợp với đối tượng (đồng bào, cán bộ và chiến sĩ) vừa tránh được trùng lặp với từ *thăm hỏi* ở nửa sau của câu. Từ *chúc mừng* thể hiện niềm tin tất thắng đối với cuộc kháng chiến chống Mĩ cứu nước và phù hợp với khung cảnh của ngày chiến thắng.

(3) Thêm từ *anh hùng* : bổ sung về ý, để ngợi ca.

Bài tập 2

Xin tham khảo ý kiến của chính Xuân Diệu :

"Hơn một... có nghĩa là không phải một và không biết bao nhiêu. Nếu viết mấy loài thì *limité* [hạn hẹp] quá. Đáng lẽ phải viết rụng dưới cành nhưng tác giả muốn nói cái gì trực tiếp hơn, của sự rơi rụng là bỏ [...]"⁽¹⁾.

Bài tập 3

Đây là phân trích từ bài tùy bút *Cửa nước và gió* của Nguyễn Ngọc Tư (*Nhân Dân*, số báo Xuân Mậu Tý 2008). GV hướng dẫn HS phát hiện sự liên kết về hình thức và nội dung giữa các đoạn, từ đó xác định trật tự hợp lí nhất

---

(1) Về bài "*Đây mùa thu tới*", trong sách *Nhà văn nói về tác phẩm* (Hà Minh Đức biên soạn và tuyển chọn), Sdd.

của các đoạn. Chẳng hạn, câu cuối đoạn (1) nói đến chuyện [...] *anh bạn chạy tới tủ sách lôi những cuốn của nhà văn Đoàn Giỏi, Sơn Nam, Nguyễn Quang Sáng,... ra đọc lại, cho đỡ thèm, đỡ nhớ phương Nam* thì câu đầu đoạn (3) viết : *Tôi không nhớ trong những cuốn sách đó có bao nhiêu trang, bao nhiêu câu chuyện liên quan đến con nước rong*. Như thế, thực ra, đoạn (3) phải xuất hiện ngay sau đoạn (1). Trong nguyên bản, trật tự vốn là : (1), (3), (2), (4), (6), (5).

Bài tập 4

GV hướng dẫn HS tự làm ở nhà.

IV – TÀI LIỆU THAM KHẢO

— Vũ Dương Ninh, *Tư tưởng Hồ Chí Minh qua những bản thảo di chúc của Người*, trong sách *Vũ Dương Ninh. Việt Nam – thế giới và sự hội nhập*, NXB Giáo dục, 2007.

– Nguyễn Minh Thuyết (Chủ biên), *Tiếng Việt thực hành*, NXB Giáo dục, 1997.

– Cù Đình Tú, *Phong cách học và đặc điểm tu từ tiếng Việt*, NXB Đại học và Trung học chuyên nghiệp, H., 1983.

– Đỗ Hữu Châu, *Từ vựng ngữ nghĩa tiếng Việt*, NXB Giáo dục, 1981.

– Ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam, *Ngữ pháp tiếng Việt*, NXB Khoa học xã hội, H., 1983.